

O Bezpieczeństwie i Obronności

De Securitate et Defensione

NR 2(4) 2018

***Galina AWDJENKO, sergiej DMITRIJEW, INNOWACJE JAKO ZAGROŻENIE:
ZASKAKUJĄCA „INTERPRETACJA” SCHUMPETERA***

Artykuł poświęcony jest analizie skutków niezbalansowanego rozwoju oraz wzrostu gospodarczego poszczególnych krajów, czego przyczynę należy upatrywać w różnicy stopnia aktywności innowacyjnej podmiotów gospodarczych, a skutkiem czego jest wzrost nierówności; autorzy dostrzegają w danym zjawisku przejaw działania zasady „destrukcji twórczej” J. Schumpetera.

SŁOWA KLUCZOWE: innowacje, wzrost gospodarczy, nierówność, rozwój, Schumpeter

***Eriks TRELS, ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA USPRAWIEDLIWIANIE TERRORYZMU,
WYCHWALANIE TERRORYZMU ORAZ NAWOŁYWANIE DO TERRORYZMU W USTAWIE
KARNEJ REPUBLIKI ŁOTEWSKIEJ***

Zgodnie z ust. 1 art. 5 Konwencji Rady Europy o zapobieganiu terroryzmowi „publiczne nawoływanie do popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym” oznacza rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie przekazu do publicznej wiadomości z intencją podżegania do popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym, jeżeli takie zachowanie, bezpośrednio lub pośrednio, stwarza niebezpieczeństwo popełnienia jednego lub więcej takich przestępstw.

26 kwietnia 2018 r. została uchwalona nowelizacja do ustawy karnej Republiki Łotewskiej, która udoskonaliła regulacje normatywne, przewidując odpowiedzialność za usprawiedliwianie terroryzmu, wychwalanie terroryzmu oraz nawoływanie do terroryzmu. Celem niniejszego artykułu jest zainicjowanie dyskusji nad możliwymi problemami, związanych ze stosowaniem art. 79.6 Ustawy Karnej. Autor proponuje własny pogląd na problematykę stosowania nowych regulacji normatywnych.

SŁOWA KLUCZOWE: usprawiedliwianie terroryzmu, wychwalanie terroryzmu, nawoływanie do terroryzmu, artykuł 79.6 ustawy karnej Republiki Łotewskiej

***Denis IROSZNIKOW, ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA JAKO INSTRUMENT
BEZPIECZEŃSTWA***

Artykuł poświęcony jest odpowiedzialności prawnej jako instrumentowi zapewnienia bezpieczeństwa. Zdaniem autora, w pierwszej kolejności podmiotem tego rodzaju odpowiedzialności jest państwo, które zobowiązane jest do zapewniania bezpieczeństwa na

całym swoim terytorium, jak również bezpieczeństwa obywateli, znajdujących się za granicą. W ramach odpowiedzialności prawnej państwa należy poddać analizie kwestie odpowiedzialności za zapobieżenie aktom terrorystycznym. W ramach odpowiedzialności prawnej rozpatruje się obowiązek zapewniania bezpieczeństwa, znajdującego odzwierciedlenie w orzecznictwie. Autor bada także kwestie odszkodowania dla osób, poszkodowanych w wyniku zamachu terrorystycznego, na gruncie prawa rosyjskiego i polskiego.

Autor poświęca również uwagę kwestiom pozytywnej odpowiedzialności prawnej państwa, która wyraża się poprzez działania profilaktyczne, skierowane na prewencję zagrożeń terrorystycznych.

Autor podkreśla, że nie tylko państwo występuje w charakterze podmiotu odpowiedzialności prawnej za bezpieczeństwo. W związku z tym badane są kwestie odpowiedzialności osób fizycznych i prawnych. Odrębnym zagadnieniem, na które zwraca uwagę jest bezpieczeństwo niepełnoletnich i odpowiedzialność rodziców oraz instytucji kształcenia za jego zapewnienie.

SŁOWA KLUCZOWE: odpowiedzialność prawna, bezpieczeństwo, bezpieczeństwo narodowe, przeciwdziałanie terroryzmowi, pozytywna odpowiedzialność prawna, prawa człowieka

Swietłana NARUTTO, OCHRONA ŁADU EKONOMICZNEGO PRZEZ SĄD KONSTYTUCYJNY FR

W niniejszym artykule autorka poddaje analizie najbardziej kontrawersyjne sprawy rozpatrywane przez Sąd Konstytucyjny Rosji, związane z ochroną ładu ekonomicznego i przywróceniem sprawiedliwości społecznej. Głównym celem tekstu jest zilustrowanie efektywności stosowania przez sąd prawa w warunkach niestabilności układu ekonomicznego oraz głębokiej przepaści społeczno-gospodarczej między poszczególnymi warstwami społecznymi. Autor opracował oraz dokonał kwerendy orzeczeń sądowych, ukazujących wzrost wpływów konstytucyjnych w obszarze stosunków gospodarczych, wzmocnienie roli kontroli konstytucyjnej w kształtowaniu porządku gospodarczego oraz „socjalizację” ustawodawstwa. Wyciągnięto wnioski co do znaczenia praktyki Sądu Konstytucyjnego Rosji w procesie wsparcia optymalnej równowagi między wartościami prywatnymi i publicznymi, sprawiedliwego podziału zasobów w celu zapewnienia interesów jednostki, społeczeństwa i państwa, pewności oraz przewidywalności procesu regulowania prawnego, utrzymania wysokiego poziomu wzajemnego zaufania między podmiotami działalności gospodarczej. Artykuł zainteresuje badaczy problematyki sądownictwa konstytucyjnego, pozycji sądów konstytucyjnych oraz ich wpływu na ustawodawstwo oraz praktykę stosowania prawa.

SŁOWA KLUCZOWE: Sąd Konstytucyjny, porządek prawny, własność, swoboda przedsiębiorczości, równowaga interesów

Anton WASILIEW, Olga WASILIEWA, Dariusz SZPOPER, „INTELLIGENTNE MASZYNY” – WYZWANIA ETYCZNE I PRAWNE

Artykuł poświęcony jest zagadnieniom wykorzystania technologii sztucznej inteligencji. Autorzy podkreślają niski poziom regulacji normatywnych, dotyczących wykorzystania sztucznej inteligencji w Rosji, uwzględniając aktywne i powszechne zastosowanie tej technologii we wszystkich dziedzinach życia. Badania prowadzone nad sztuczną inteligencją odsłaniają bardzo ważne pytania o charakterze prawnym i etycznym.

W dziedzinie prawa nierozwiązane pozostają takie kwestie, jak natura sztucznej inteligencji, jej podmiotowość prawna, problem odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez sztuczną inteligencję, wpływ na pracę zawodową prawników itd. Szczególną uwagę poświęca się konieczności wypracowania definicji prawnej sztucznej inteligencji w celu skonstruowania efektywnego modelu regulacji prawnych. W artykule analizie poddane są próby zdefiniowania sztucznej inteligencji w literaturze specjalistycznej i prawniczej. Podkreśla się wykorzystanie takich pojęć jak: sieci neuronowe, uczenie maszynowe, super-rozum, superkomputer. Także wskazuje się na pojedyncze próby wypracowania definicji prawnych w Korei Południowej i Unii Europejskiej. W wyniku przeprowadzonych badań autorzy proponują wyróżnić następujące cechy sztucznej inteligencji: istnienie urządzenia technicznego lub systemu cyberfizycznego; zdolność podejmowania, przetwarzania i przekazywania informacji; zdolność do pracy autonomicznej; samouczenie się w oparciu o analizę informacji i pozyskane doświadczenie; samoświadomość; myślenie i zdolność do podjęcia samodzielnych decyzji.

SŁOWA KLUCZOWE: technika prawna, społeczeństwo informacyjne, gospodarka cyfrowa, sztuczna inteligencja, roboty

***Anna KURKIEWICZ, TECHNOLOGIA WŁADZY A POSTRZEGANIE WSPÓLNOTY,
PYTANIE O GRANICE BEZPIECZEŃSTWA***

Wspólnota, jej postrzeganie i rozumienie stanowi jeden z elementów czy też jedną z płaszczyzn kształtowanie się społeczeństwa. Podstawą konstytucji samej wspólnoty jest założenie u jej fundamentów szeroko pojętego bezpieczeństwa. Granice bezpieczeństwa, jego zakres i znaczeniową treść określają granice wspólnoty. Michael Foucault będzie traktował urządzenie bezpieczeństwa jako element struktury władzy i mechanizmów jej działania, podkreślając oddzielanie się tak pojętego bezpieczeństwa od mechanizmów dyscyplinarnych. Przekształcenia w tym obszarze to swoista znaczeniowa rewolucja, której konsekwencją staje się zmiana rozumienia wspólnoty jako takiej.

SŁOWA KLUCZOWE: władza, panowanie, bezpieczeństwo, urządzenia bezpieczeństwa, wspólnota

***Grzegorz PIETREK, ZAKŁAD STWARZAJĄCY ZAGROŻENIE WYSTĄPIENIA
POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ NA PRZYKŁADZIE POLPHARMA S.A.
W STAROGARDZIE GDAŃSKIM***

Poważna awaria przemysłowa niesie ze sobą duże straty w środowisku naturalnym oraz życiu ludzi i zwierząt. Miasto Starogard Gdański, w którym zlokalizowany jest Zakład Farmaceutyczny Polpharma S.A. musi kłaść duży nacisk na dobrze wyszkolone służby miasta oraz system zarządzania kryzysowego. Konieczne jest to, gdyż jest zakładem zakwalifikowanym do kategorii dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, a technologia produkcji oparta jest głównie na stosowaniu substancji niebezpiecznych. Dlatego warto pochylić się nad pytaniem, na ile służby oraz system zarządzania kryzysowego miasta Starogard Gdański są przygotowane na wypadek wystąpienia w ZF Polpharma S.A. w Starogardzie Gdańskim poważnej awarii przemysłowej.

SŁOWA KLUCZOWE: bezpieczeństwo, awaria przemysłowa, zarządzanie kryzysowe

***Renata TARASIUK, POLSKO-JAPOŃSKA WSPÓLPRACA WYWIADOWCZA
I KONSULARNA DLA RATOWANIA ŻYCIA ŻYDÓW W KOWNIE W CZASIE
II WOJNY ŚWIATOWEJ***

W artykule przedstawiono polsko-japońską współpracę wywiadowczą i konsularną dla ratowania życia Żydów w Kownie w czasie II wojny światowej ze szczególnym uwzględnieniem misji dyplomaty Chiune Sugihary – japońskiego Sprawiedliwego wśród Narodów Świata. Zaprezentowany artykuł uwzględnia trzy funkcje badań naukowych: deskryptywną, eksplanacyjną i systematyzującą. Odnosi się do opisanego i wyjaśnienia zjawiska zagrożenia społeczności żydowskiej pod dwiema okupacjami, podjętych prób ratowania życia oraz włączenia w proces ratowania poszczególnych jednostek, zbiorowości ludzkich, instytucji i organizacji.

SŁOWA KLUCZOWE: bezpieczeństwo fizyczne, ratowanie życia, wywiad, służba konsularna, Żydzi, Japonia

***Damian JARNICKI, GREMIUM „ODPOWIEDZIALNOŚCI” I „WPLYWU” – RADA
BEZPIECZEŃSTWA ONZ W POLITYCE ZAGRANICZNEJ FEDERACJI ROSYJSKIEJ***

Organizacja Narodów Zjednoczonych może być dowodem zdolności integracyjnych ludzkości, lecz jednocześnie zwierciadłem wertykalnych i horyzontalnych bolączek. Jest organizacją newralgiczną dla światowego systemu bezpieczeństwa zbiorowego, która wielokrotnie w swojej historii podlegała krytyce. Wynika ona z podejmowanego przez jej krytyków niewywiązywania się ze swego uniwersalnego przeznaczenia, szczególnie w kwestii tak egzystencjalnej jaką jest bezpieczeństwo. Przyczyn domniemanej indolencji ONZ należy upatrywać w strukturalnych i funkcjonalnych aspektach jej organizacji oraz procedowania. Ważnym zagadnieniem implikującym określoną kondycję i wizerunek ONZ jest swoisty dualizm proveniencji przeznaczenia tej organizacji. Zasadzający się bowiem, z jednej strony na odpowiedzialności za losy świata, z drugiej strony na tendencjach do wpływania na jego losy przez główne państwa tzw. "piątki" Rady Bezpieczeństwa ONZ. W kontekście powyższych spostrzeżeń dokonana zostanie analiza znaczenia tego gremium w polityce zagranicznej Federacji Rosyjskiej.

SŁOWA KLUCZOWE: Rada Bezpieczeństwa ONZ, Federacja Rosyjska, polityka zagraniczna, dyplomacja, ład międzynarodowy

***Faustyna KLOCEK, MOCARSTWOWA POLITYKA FEDERACJI ROSYJSKIEJ
WSPÓŁCZESNYM ZAGROŻENIEM DLA BEZPIECZEŃSTWA POLSKI I REGIONU
MORZA BAŁTYCKIEGO***

Rosja od zawsze prowadziła działania, które polegały na wzmocnieniu jej pozycji geostrategicznej. Kiedy doszło do przekształcenia ładu międzynarodowego po „zimnej wojnie” Rosja zaczęła postrzegać obszary poradzieckie jako swą najbliższą strefę wpływów. Po wybuchu wojny na Ukrainie, a następnie aneksji Krymu, państwa bałtyckie oraz Polska nie miały wątpliwości co do istnienia bezpośredniego zagrożenia ze strony Federacji Rosyjskiej. Obecnie państwa europejskie mają świadomość, iż Rosja prowadzi wojnę na wielu frontach, mimo że nie zostały faktycznie wypowiedziane. Jest to wojna cybernetyczna, dyplomatyczna, hybrydowa oraz propagandowa. Jednakże największy niepokój budzą działania w sferze militarnej i arsenał

jądrowy będący w posiadaniu Rosji. Stabilność w regionie zapewnia Sojusz Północnoatlantycki, którego polityka jest odpowiedzią na agresywne działania Federacji Rosyjskiej zagrażające bezpieczeństwu państw regionu Morza Bałtyckiego.

SŁOWA KLUCZOWE: Federacja Rosyjska, zagrożenia militarne, broń nuklearna, polityka bezpieczeństwa, obronność

Patrycja RUTKOWSKA, WOKÓŁ ROZWAŻAŃ NAD MIĘDZYNARODOWYM SYSTEMEM OCHRONY DÓBR KULTURY W KONFLIKTACH ZBROJNYCH

W artykule zaprezentowano ustanowiony pod auspicjami UNESCO międzynarodowy system ochrony dóbr kultury, w ramach którego objęto opieką i poszanowaniem dobra kultury znajdujące się w obszarze prowadzonych działań zbrojnych. Ponadto odniesiono się do trzech mechanizmów ochrony dóbr kultury w konfliktach zbrojnych, z których dwa (tj. ochrona specjalna i wzmocniona) nie cieszą zbyt dużym zainteresowaniem państw-stron konwencji, o czym świadczyć może niewielka liczba dóbr kultury nimi objęta. Za jedną z przyczyn niskiej efektywności ochrony dóbr kultury uznano zawartą w konwencji haskiej z 1954 r. konieczność wojskową, która często stanowi argument dla naruszania przez strony konfliktu zasady poszanowania dóbr kultury.

SŁOWA KLUCZOWE: zagrożenia, konflikt zbrojny, ochrona dóbr kultury, konieczność wojskowa, siły zbrojne, UNESCO

Żaneta TOMCZAK, WYCHOWANIE PATRIOTYCZNE A TRUDNOŚCI WYCHOWAWCZE WYSTĘPUJĄCE W PRZEDSZKOLU

Wychowanie dzieci w przedszkolu jest bardzo ważnym i odpowiedzialnym zadaniem nauczycieli. Coraz częściej występujące trudności wychowawcze wśród dzieci sprawiają, że pracownicy przedszkola muszą posiadać profesjonalną wiedzę w tym zakresie, by pomóc dzieciom pozbyć się zachowań niepożądanych. Trudności wychowawcze są związane z zachowaniami dziecka odbiegającymi od przyjętych norm społecznych. Charakterystyczne jest dla nich niepoddawanie się zwykłym oddziaływaniom wychowawczym. Prezentowane badania obrazują specyfikę trudności wychowawczych z perspektywy nauczycieli pracujących z dziećmi w wieku przedszkolnym.

SŁOWA KLUCZOWE: dzieci, przedszkole, wychowanie, patriotyzm, trudności

Mariusz WÓDKA, ODPOWIEDZIALNOŚĆ PAŃSTWA ZA BEZPRAWNE DZIAŁANIA URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH, NARUSZAJĄCE INTERES SPOŁECZNY W ŚWIETLE PRAWA POLSKIEGO A REGULACJE UNIJNE

W ciągu ostatnich piętnastu lat Skarb Państwa wypłacił kilkanaście miliardów złotych odszkodowań za bezprawne działania urzędników administracji publicznej. O tym, że skala problemu jest coraz większa świadczą statystyki sądowe. Wskazują one jednoznacznie na to, że z roku na rok skala tego zjawiska się powiększa. Urzędnik administracji państwowej, jako przedstawiciel państwa wyposażony jest w atrybuty władztwa umożliwiające wymuszanie na obywatelach pożądanego zachowania. Przyznane mu władztwo powinien

realizować w granicach i w wykonaniu prawa. Polskie prawo pozbawione jest jednak nader często przymiotu transparentności. Wynika to zarówno z błędów legislacyjnych, jak też mnogości aktów wykonawczych, a także z nieodpowiedniej interpretacji prawa unijnego przez organy krajowe. Administracja jest natomiast strukturą hierarchiczną o rozbudowanym aparacie władzy podejmującym decyzje w imieniu społeczeństwa.

SŁOWA KLUCZOWE: administracja publiczna, urzędnik, bezprawne działania, polskie prawo, Unia Europejska
